

Distribució de Comunicacions

Segon torn. 12:45 a 14:30 h

Sala 2A

Teoria i pràctica de l'argumentació

Roger Deulofeu Batllori

Universitat Autònoma de Barcelona-Cerdanyola del Vallès

Grau Universitari | Filosofia

L'assignatura de Teoria i pràctica de l'argumentació, impartida al primer curs dels graus de filosofia i de filologia catalana, es presenta com una assignatura d'introducció al pensament crític. L'assignatura pretén dotar els estudiants d'unes determinades eines necessàries per a desenvolupar-se com a pensadors crítics (teoria de l'argumentació, lògica informal, biaixos cognitius, etc). Un dels temes principals de l'assignatura, un cop s'ha introduït la naturalesa d'un argument i la distinció entre deducció i inducció, són les fal·làcies argumentatives. Per treballar fal·làcies, s'han buscat activitats que, per una part, es connectessin amb un àmbit tant important com la política i, per l'altre, amb àmbits més propers als alumnes, com poden ser referents seus en la creació de continguts online (streamers, youtubers...). Les activitats aquí presentades són, per una part, un anàlisi de propaganda electoral reconstruint arguments i identificant fal·làcies i, per una altra, una activitat similar però amb material visual d'algun "streamer" o creador de contingut de l'elecció dels alumnes.

Aprendre a debatre pot salvar el món

Vardush Hovsepyan Vardanyan

Institut Júlia Minguell i Institut Pompeu Fabra-Badalona
ESO | Anglès

Es tracta d'una activitat en què el professorat divideix la classe en dues parts i planteja una situació delicada que no té una solució única, sinó més aviat suscita reflexions i incita la capacitat crítica de l'alumnat. Es tracta d'explicar una història en què un socorrista, just en el moment d'acabar la seva jornada laboral, veu que uns turistes estan nedant tot i les fortes onades i l'avís de l'alerta roja. Aquests no li fan cas i li contesten que neden bé. Però al cap d'un minut, un fort onatge arrossega a un dels turistes mar endins i els amics no el poden ajudar. Aleshores, la primera pregunta que es planteja és què faria l'alumnat si estigués en el lloc del socorrista: salvarien el turista posant en perill la seva pròpia vida o se n'anirien a casa ja que la seva jornada laboral havia finalitzat i, a més, els havia avisat del perill?

És el nostre món, prenem partit

Laia Mallén i Elisabeth Martínez

Institut Escola El Martinet-Ripollet

ESO | Global

Aquest projecte ha combinat l'anàlisi de la situació ambiental actual amb el disseny i la implementació de mesures d'estalvi hídric a l'escola. L'hem dut a terme amb dos grups de 3r d'ESO amb l'objectiu de desenvolupar el pensament crític vers l'entorn i les seves tries personals i col·lectives, posant sobre la taula els seus compromisos i creativitat en les solucions. Ha estat un projecte col·lectiu i viu; com diu la Marina Garcés: "La vida és un problema comú". Sabíem què volíem reflexionar en grup i teníem la intenció de confrontar-nos durant el camí per finalment definir junts l'acció segons les necessitats detectades. Hem analitzat l'impacte que té al planeta l'estil de vida que tenim i decidit que, en aquest moment de sequera, la nostra urgència i palanca de canvi eren mesures d'estalvi hídric. Arran d'això, hem fet una auditoria hídrica de l'escola i hem treballat en mesures de reducció de consum d'aigua de xarxa i de reutilització d'aigües grises, que estem implementant ara, a la primavera.

L'art com a eina del desaprendre: del pensament crític, de la transformació ecosocial en moviment i en relació suspesa

Xavier Nuñez Morera

Escola Samuntada-Sabadell

Primària | Art

La intenció és compartir l'experiència docent que desplego des de fa quatre cursos acadèmics com a "mestra d'art" en un centre públic català i la seva comunitat educativa i "fer-ho diferent, desplaçar, fer-ho des del nou currículum, fer el Ser". La mateixa comunicació esdevé un dispositiu d'aprenentatge textual per a activar-te i dur-lo a la pràctica, de replicar des de tu i entendre/viure i ser mutant, Heraclí, per a la transformació ecosocial. En aquest compartir situo evidències i formes a través del text, i la lectura és un acte en què no entendre hi és present. Hi podràs llegir entre i en les línies i reflexionar sobre gestió d'aula, responsabilitat, "activisme" i consciència fluida.

La_filo_web_sèrie

Jose Luis Cañadas Soler

INS la Mallola (i altres)-Esplugues de Llobregat

ESO i BAT | Filosofia

La proposta consisteix a crear la primera filowebserie de contingut filosòfic en català, feta per i per a satisfer la innata curiositat dels adolescents. Resolta en breus capítols temàtics amb l'aparença i recursos visuals propis de l'entreteniment, per a aconseguir posar en pantalla continguts filosòfics acadèmics que, d'una altra manera, potser podien provocar un rebuig inicial que sempre complica l'accés i interès real del jove per la filosofia, un interès real i voluntat d'accés al qual no hem sabut respondre fins a la data, no adaptant-nos als diferents formats que pot adoptar el pensament crític. Un pensament que sens dubte existeix entre els més joves i que, per descomptat, també és crític amb els formats en els quals es comunica el contingut. Avui hi ha més filosofia en un capítol de Black Mirror que en els textos que mai seran llegits, si no desenvolupem abans les competències de l'alumne per a abordar-los, començant per comunicar la seva rellevància en el codi més apropiat per al jove nadiu digital.

Videoart

Graciela Leonor Martínez García

Escola Antoni Roig-Torredembarra

Primària | Art

En presentar una activitat d'educació artística per a alumnes de sisè de primària, s'explora la comprensió del videoart mitjançant l'observació, la reflexió i la producció creativa. A través de la visualització i el debat de videoarts, seguit d'una activitat pràctica d'escriptura i producció de videoarts propis amb l'ús de l'eina Canva, els alumnes exploren les dimensions emocionals i conceptuals de l'expressió audiovisual, promovent la seva capacitat de pensament crític i creatiu.

Enllaça't al residu mínim

Mariona Escoda i Núria Pérez

Institut Narcisa Freixas i Cruells-Sabadell

ESO | Ciències

El context inicial que es presenta són diverses notícies d'actualitat i dues bosses mostra d'ecosistemes diferents, una de la platja i l'altra d'un camí de muntanya. A partir d'aquí es vol reconèixer la diversitat de materials de la qual poden estar fets els residus, així com constatar la seva dispersió al medi natural, per a repensar-ne la seva generació i gestió. El treball de laboratori permet indagar en les propietats dels materials per a caracteritzar-los, fent especial èmfasi amb la seva síntesi i biodegradabilitat. És contingut a tractar en nivell de 4t d'ESO relacionar les esmentades propietats amb el tipus d'enllaç químic, la seva composició i estructura interna. (Aquest és un mòdul optatiu) Tot plegat per reflexionar sobre el repte social de donar més importància a la reducció dels residus que al reciclatge, ja que, aquest últim, tot i ser també rellevant, té un cost econòmic, ambiental i social. Anar cap a l'ecodisseny i a l'economia circular per a mitigar la ingent quantitat de residus que generem i començar a veure la natura com l'entorn que ens dona vida i no com a únicament font de recursos i abocador.

Activitats matemàtiques per potenciar el pensament crític i creatiu a 1r cicle de l'ESO

Grup Vilatzara

Institut Can Periquet-Palau-solità i Plegamans

ESO | Matemàtiques

Presentem tres activitats matemàtiques, que treballen diferents sabers i competències clau, les analitzem i hi reconeixem les característiques que desenvolupen i fomenten el pensament crític, la creativitat i la imaginació de l'alumnat. Tanmateix, l'anàlisi s'estén a la gestió de l'activitat a l'aula, amb la intenció d'identificar aquells elements determinants per aconseguir aquests objectius. En el Grup Vilatzara pensem que el desenvolupament del pensament crític demana que cada alumne es formi opinions personals que es puguin contrastar, per prendre decisions fonamentades i argumentades. Així, la creativitat de l'alumnat es podrà mostrar si el professorat els deixa espai per pensar, argumentar, consensuar i prendre decisions a partir d'un repte o activitat rica, des del punt de vista competencial.

Com mirem el món? Com confluïm les mirades? Una mirada crítica

Jennifer Baeza Lázaro i Toni Monclús

La Cultura Matemàtica i la Intervenció a l'Aula
Primària | Global

El grup de la Cultura matemàtica i Intervenció a l'aula presenta experiències matemàtiques de diferents escoles (infantil i primària), analitzades des de la mirada crítica que connecten amb la manera de mirar el món des del qüestionament, les hipòtesis, les reflexions i des de la intervenció al posicionament. I com a comunitat d'aprenentatge, construeix un pensament crític cap al món que l'envolta.

Pensant els/les fem créixer

Thais Blasco Bofarull

Institut Gallecs-Mollet del Vallès
CFGS | Valors

La meua proposta de pensament crític es basa en la preparació i planificació d'unes sessions d'ensenyament aprenentatge en què es treballa tot a partir de dinàmiques i el seu posterior diàleg, debat, confrontacions, opinions... que posa a l'alumnat en un punt de desequilibri cognitiu per tal de sortir de la seva zona de coneixement i poder obrir la ment a altres pensaments, altres idees que els ajudin a tenir una pensament propi, a desenvolupar un pensament crític i a saber argumentar les seves opinions. Les sessions sempre comencen amb una KPSI del tema en concret. Després fem una dinàmica de coneixements previs, per així saber el punt de partida de l'alumnat. A través de preguntes i suposicions (certes o falses) al voltant de l'activitat, provoquo l'alumnat perquè faci un click en el seu pensament i sigui capaç de posar-se en un altre lloc i tenir una altra visió. L'acompanyo a crear la seves pròpies opinions, a explicar-les i argumentar-les amb coherència.

Procesos creatius Tom Carr. TCteamwork

Sílvia Capellas

Escola Pins-Sant Cugat del Vallès | Equip AmbSense Infantil | Art

Procés creatiu d'alumnes i mestres a partir de l'obra de l'artista Tom Carr i el seu grup TCteamwork (Tom Carr, Xema Vidal, Lidia Carrera i el músic Jesús Acebedo) amb l'ajut i assessorament directe de l'artista en tot el procés. Es van treballar conceptes rellevants de la seva obra, però el camí de creació es va anar a construir a partir de les converses i aportacions dels infants i de la creació i imaginació d'alumnes i mestres, sempre tenint en compte les recomanacions de l'artista i els aspectes bàsics de la seva obra. També es van relacionar diferents disciplines (art, música, dansa, ciència, llengua, ...) El treball va culminar amb la visita al MAC (Museu d'Art de Cerdanyola) per veure la instal·lació de l'artista, fent una performance en el museu tenint en compte el treball previ fet a l'escola. Hi va haver una última activitat creant una instal·lació artística entre tots els alumnes inspirats en l'obra de l'artista.

Les nostres desigualtats

Abraham de la Fuente, Laura Carmona, Verena Blume i Genaro de Gamboa

Institut Angeleta Ferrer-Barcelona
ESO | STEAM

A l'Institut Angeleta Ferrer, es destina una part significativa del temps lectiu a l'aprenentatge basat en projectes. Aquests projectes guien els estudiants a investigar i respondre a preguntes orientadores, permetent-los aplicar els seus coneixements a situacions reals i resoldre problemes socials. La combinació de estadística i temes socials com l'ocupació de l'espai públic ofereix als estudiants la oportunitat de desenvolupar el pensament crític, argumentant l'ús de dades i interpretant-les en context. Els resultats del projecte mostren una comprensió més profunda de les temàtiques abordades i fomenten la reflexió col·lectiva i la millora contínua dels projectes. Aquest enfocament integrat no només millora l'aprenentatge estadístic, sinó que també promou la consciència social dels estudiants i el desenvolupament del pensament crític.

Guia d'autoconeixement per adolescents: coneix el teu mico.

Lara Bourdelande i Jenny Moix

Institut Escola Sant Esteve-Castellar del Vallès

ESO | Tutoria-Lectura

L'eina més potent que tenim els humans és la nostra ment, però no la coneixem. La nostra experiència ha tingut com a objectiu que l'alumnat descobrís com funciona la seva pròpia ment. Per dur-la a terme es va dissenyar una guia d'autoconeixement de 9 sessions. La guia es basa en una petita fableta (La cueva del mono de Jenny Moix) en què el protagonista coneix una característica de la seva ment a cada capítol. Les sessions seguien sempre la mateixa estructura: pregunta indagadora, debat, lectura del capítol, reflexió a través de preguntes, activitat, debat i reflexió individual. Els resultats obtinguts en aplicar-la han estat molt encoratjadors. Frases representatives de l'alumnat en acabar l'aplicació de la guia: "M'enduc un aprenentatge sobre la meua ment que jo penso que em servirà molt al dia a dia". Després de fer les activitats puc entendre i saber més de la meua ment" "He estat molt tranquil. Ara se entendre'm quan m'enfado". L'aspecte més rellevant i diferencial d'aquesta guia és la utilització de la metàfora del mico. Els micos salten de branca en branca com la ment de pensament en pensament. D'aquesta forma es pot tractar un concepte tan complex com la ment d'una forma molt senzilla i entenedora. El que s'ha observat amb l'aplicació d'aquesta guia és que la majoria dels alumnes acaben parlant del seu "mico", un senyal que han integrat els coneixements.

"Quin futur vols evitar tu?" (I què hi faràs en conseqüència?)"

Estefania Marín

Institut Carles Vallbona.-Granollers

Batx | Literatura

Davant la detecció d'un auge de productes audiovisuals i literaris distòpics, la docent es pregunta: És cert que estem en una nova edat d'or del gènere? Per què? I què podria implicar aquest consum exponencial del gènere? La cerca de les respostes es podria convertir en un procés d'investigació conjunt amb l'alumnat? Davant d'una resposta afirmativa, la construcció de la SD s'ha fet tenint en compte l'enfocament cultural de l'ensenyament de la literatura, tal i com assenyala Demougin (1998). A través d'aquest procés d'investigació que plantejem, acompanyarem l'alumnat en el descobriment progressiu de respostes a qüestions relacionades amb el l'existència i funcionament de les distopies. També es descobriran les relacions entre diversos fragments d'un corpus d'obres de ficció especulativa de diferents temàtiques i èpoques. Aquest viatge conduirà al repte principal que plantejem a l'alumnat (la conducció d'un cinefòrum) i ens permetrà fer una reflexió individual i conjunta de la societat amb una pregunta de conclusió que vol ser profunda i

transformadora: "En quin futur encaixes tu? (I què hi faràs, doncs, en conseqüència?)".

Com distribuir els helicòpters del SEM a Catalunya?

Daniel Martínez Valdivieso

Institut Salas i Xandri-Sant Quirze del Vallès,

ESO | Matemàtiques

La comunicació que proposo se centra en la recerca desenvolupada durant el meu Treball Final de Màster (TFM1) al Màster de Formació del Professorat de Matemàtiques (MFPM), presentat el Juny de 2019. Aquesta activitat es va realitzar amb alumnes de 4t. El projecte va immersar els estudiants en un context real, en grups havien de decidir la ubicació més idònia dels helicòpters del SEM arreu del territori català. Així, la temàtica aborda la intersecció de diverses disciplines, particularment el pensament crític, ensenyament i les matemàtiques. Durant dues sessions d'una hora, els alumnes van respondre a un qüestionari de 16 preguntes que exploraven els criteris prioritaris per prendre decisions, involucrant càlculs i argumentació, que no només era de caire matemàtic.

Avaluem la qualitat de les recerques científiques críticament

Caterina Solé Martín, Èlia Tena i Gallego i Digna Couso

Lagarón

Grup LIEC

ESO | Ciències

L'objectiu d'aquesta activitat és compartir i desenvolupar criteris amb l'alumnat de 1r i 2n d'ESO per avaluar la qualitat de les recerques científiques. Per això, se'ls fa reflexionar sobre les diferents maneres de respondre a una pregunta científica. Es posa especial èmfasi en la recerca científica escolar perquè l'alumnat s'adoni que la ciutadania no només pot utilitzar, sinó també participar críticament en les recerques científiques. Com a part de l'activitat es proposen diverses bastides per ajudar-los a reflexionar sobre qui fa la recerca, amb quin propòsit i com són les recerques científiques per desenvolupar criteris que ens permeten atorgar validesa, fiabilitat i utilitat a aquestes. En aquest cas, el context de recerca escollit és la contaminació atmosfèrica a l'institut, però les bastides proposades són adaptables per a treballar altres contextos i continguts.

L'enignum XV és salvatge?

Rosa Canals i Vendrell

Escola Cooperativa El Puig-Esparraguera

Seminari La Cultura Matemàtica dels Infants

Primària | Global

A partir de la visita l'exposició "Art i natura" al CaixaForum de Barcelona, els estudiants descobreixen l'obra *Enignum XV, de Joseph Walsh*. Es pregunten si hi ha uns arbres salvatges i uns de domesticats. Aquí comença l'interrogant que els porta a interessar-se pels boscos, la fusta i les persones que hi intervenen, sigui des de la cura dels boscos, l'aprofitament de la fusta o la transformació artística. La conversa els porta també a pensar què vol dir domesticar o ser salvatge. El diàleg entre el grup i el contacte amb experts fan que es generin noves preguntes que no s'haurien fet sense ells. Aquesta recerca els porta a descobrir els arbres i les seves formes, com viuen, la delicadesa i fortalesa, com es cuiden o els perills que tenen. Creen una instal·lació col·lectiva on metafòricament recullen el seu procés d'investigació que, sortint de l'art, hi retorna.

Lucy In The Sky With Diamonds. Una mirada crítica sobre evolució i els llenguatges visuals

Esther González de Vicente, Alba Castelltort Valls i Elisabeth Rodríguez Millán.

INS Ca n'Oriac-Sabadell.

ESO | Biologia

Lucy és una activitat introductòria del procés evolutiu basada en la indagació, el pensament crític i l'ús de llenguatges visuals que ajuden a repensar de manera crítica idees prèvies errònies amb un evident biaix antropocèntric, racial i de gènere. Aquesta activitat s'ha desenvolupat en 1r i 4t curs de l'ESO a la matèria de Ciències Naturals i Biologia.

Eines en secundària i batxillerat per al desenvolupament del pensament crític i creatiu

Mertxe Pamplona Fernández

Institut Manolo Hugué.-Caldes de Montbui.

ESO Batx | Ciències

Aconseguir mantenir una atenció a l'aula sostinguda no és fàcil, «fer-los pensar» és encara més difícil, però algunes estratègies de comunicació, d'expressió i d'acció m'han donat bons resultats al llarg dels anys. Aquest és un intent de transmetre què i com m'ha funcionat a l'aula en més de vint-i cinc anys de professió, en aquest intent a estones reeixit d'assolir la reflexió i l'entusiasme de l'altre. Els camps d'aplicació han estat diversos, en edats, continguts i àrees d'aprenentatge. Aquesta serà una exposició diversa, perquè crec que és aquesta una de les claus de l'ensenyament.

Qui és la llar de les persones sense llar?

Sergi del Moral i Carol Torres

Institut Escola Les Vinyes-Castellbisbal

ESO | Global

Aquesta experiència d'aprenentatge té com a objectiu interpel·lar l'alumnat sobre la problemàtica social i comunitària del sensellarisme. L'estreta col·laboració amb la Fundació Arrels i en particular la ruta per la Barcelona del sensellarisme, conduïda per voluntaris i col·laboradors de carrer de la fundació, van ser el disparador necessari per poder conèixer, indagar i reflexionar al voltant de conceptes com el sensellarisme, la violència institucional, els first housing, la consciència i la justícia social, la tasca dels educadors de carrer, les dades esfereïdores, la forma de col·laborar i el voluntariat. El projecte Llars és un mitjà amb el qual els alumnes poden posar en joc competències de caràcter personal i social, necessàries per a la participació responsable com a membres de la societat. Sentir que poden impactar i transformar la comunitat de la qual formen part, els fa situar com a ciutadans de ple dret. A través de la metodologia biogràfica narrativa i la tècnica artística del collage, els alumnes reben homenatge a les persones que donen llar als que no la tenen.

Investiguem per Comprendre

Clara Aragonés i Jessica Bedmar

Escola L'Univers-Barcelona i Escola Primavera-Santa Coloma de Gramenet

Xarxa d'Escoles Investiguem per Comprendre

Primària | Global

Investiguem per comprendre és el nom que hem donat a una manera de proposar aprenentatges a l'aula, que es fonamenta en la promoció de processos més o menys complexos d'indagació a partir de reptes de tria lliure. Des de l'inici de la seva vida, els nens i les nenes inda-guen, i aquesta proposta intenta potenciar i aprofitar aquest esperit investigador dels infants per contribuir al desenvolupament de la seva autonomia d'aprenentatge. És una manera de fer que consisteix a col·locar l'infant en situacions que afavoreixin mantenir una actitud davant del món basada en el fet de fer-se preguntes, formular-se hipòtesis i buscar respostes amb l'ajut d'altres companys, que no és exclusiva del coneixement científic, per interpretar el món en què vivim i intervenir-hi. Es tracta d'una proposta multidisciplinària oberta i flexible.

200.000 Dones

Míriam Martí i Begonya Folch

Institut Angeleta Ferrer i Sensat,-Barcelona

ESO | Social-Humanístic

L'assistència a la representació teatral de l'obra "200.000 dones", de l'actriu i dramaturga Anna Tamayo, va ser el tret de sortida del projecte del mateix nom. L'obra, un mosaic de diferents monòlegs, dona veu a dones assenyalades, perseguides, acusades de bruixeria i assassinades a finals de l'Edat Mitjana a tot Europa. El projecte "200.000 Dones" posa l'alumnat davant una realitat que desconeix i que anirà descobrint des del moment en què comença a pensar i escriure un monòleg, i a partir de les seves preguntes i la recerca en grups cooperatius. El projecte ens acosta també a la química i a les plantes remeieres des de la perspectiva artística. Teatre, escriptura creativa, diàlegs socràtics, il·lustració científica, cianotípies, Història, notícies d'actualitat, llibres i documentals, reflexió crítica, un viatge en el temps que mereix la nostra mirada i la nostra veu.

Conversa exploratòria a partir de l'art.

Júlia Montagut i Dimas Fàbregas

La Immaculada-Vilassar de Dalt

Primària | Art

Les creacions artístiques esdevenen generadores d'un espai de conversa on l'alumnat s'hi aproxima des de tres mirades: l'emocional, la del discurs plàstic i la conceptual. L'activitat es planteja com una estona de conversa setmanal fixa en l'horari del grup-classe i s'inclou dins el desenvolupament de les competències comunicatives (lingüística i audiovisual i artística i cultural), les metodològiques (aprendre a aprendre) i les de con-viure i habitar el món (social i ciutadana). La durada és de 30 minuts i s'articula a partir de la contemplació d'una obra d'art contemporani diferent cada setmana a tots els cursos d'Educació Primària, amb l'objectiu d'establir una conversa exploratòria en què hi hagi interacció entre les idees dels i les participants.

Construïm la mirada crítica a l'ambient d'experimentació

Carme Robles i Mabel Llerins

Escola Riera Alta-Santa Coloma de Gramenet

Infantil | Ciències

Un dels papers CLAU de L'ESCOLA és la d'ENSENYAR A PENSAR generant INTERROGANTS que estimulin el DESIG dels infants per a que ells mateixos trobin les seves pròpies respostes. D'aquestes arrels ens nodrim les mestres de "L'AMBIENT D'EXPERIMENTEM" basat en la INDAGACIÓ, L'EXPLORACIÓ i EL JOC. Mitjançant diferents espais d'OBSERVACIÓ, MANIPULACIÓ i EXPERIMENTACIÓ configurats amb materials reals disposats per àmbits temàtics de manera suggerent, de lliure circulació i accés pels nens i nenes i amb una intervenció molt acurada i respectuosa per part de l'adult. Les propostes dels diferents espais tenen una intencionalitat basada en com aprèn un infant des del FER, (observar, construir, manipular, classificar i experimentar), PENSAR (imaginar, raonar, comparar, suposar, relacionar) i REPRESENTAR (parlar, dibuixar, escriure, elaborar maquetes). D'aquesta manera partim de la capacitat innata que tenen per tal d'activar el PENSAMENT MÉS CIENTÍFIC i CRÍTIC a partir d'observar els canvis causa-efecte, fer-se preguntes (hipòtesis), reflexionar, comparar i contrastar diferents elements, proporcionant un ambient ric en estímuls per fomentar l'aprenentatge significatiu, des de l'enfocament d'APRENDRE JUNTS.